ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

चतुर्थ काण्डे – षष्ठः प्रश्नः

Table of Contents

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः 3

4.6 चतुर्थ काण्डे षष्ठः प्रश्नः – परिषेचनसंस्काराभिधानं 3

==============================

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

4.6 चतुर्थ काण्डे षष्ठः प्रश्नः – परिषेचनसंस्काराभिधानं

T.S.4.6.1.1 - Kramam

अश्मन्नूर्जम् । ऊर्जम् पर्वते । पर्वते शिश्रियाणाम् । शिश्रियाणाम्
वाते । वाते पर्जन्ये । पर्जन्ये वरुणस्य । वरुणस्य शुष्मे । शुष्म इति
शुष्मे ॥ अद्भ्य ओषधीभ्यः । अद्भ्य इत्यत् – भ्यः । ओषधीभ्यो
वनस्पतिभ्यः । ओषधीभ्य इत्योषधि – भ्यः । वनस्पतिभ्योऽधि ।
वनस्पतिभ्य इति वनस्पति – भ्यः । अधि सम्भृताम् । सम्भृताम्
ताम् । सम्भृतामिति सं – भृताम् । ताम् नः । न इषम् । इषमूर्जम् ।
ऊर्जम् धत्त । धत्त मरुतः । मरुतः सꣳरराणाः । सꣳरराणा इति
सम् – रराणाः ॥ अश्मꣳस्ते । ते क्षुत् । क्षुदमुम् । अमुम् ते ।
ते शुक् । शुगृच्छतु । ऋच्छतु यम् । यम् द्विष्मः । द्विष्म इति
द्विष्मः ॥ समुद्रस्य त्वा । त्वाऽवाकया । अवाकयाऽग्ने । अग्ने परि ।

परि व्ययामसि । व्ययामसीति व्ययामसि ॥ पावको अस्मभ्यम् । अस्मभ्यꣳ शिवः । अस्मभ्यमित्यस्म – भ्यम् । शिवो भव । भवेति भव ॥ हिमस्य त्वा । त्वा जरायुणा । जरायुणाऽग्ने । अग्ने परि । परि व्ययामसि । व्ययामसीति व्ययामसि ॥ पावको अस्मभ्यम् । अस्मभ्यꣳ शिवः । अस्मभ्यमित्यस्म – भ्यम् । शिवो भव । भवेति भव ॥ उप ज्मन्न् । **1** (**50/56**)

<u>T.S.4.6.1.2 - Kramam</u>

ज्मन्नुप । उप वेतसे । वेतसेऽवत्तरम् । अवत्तरम् नदीषु । अवत्तरमित्यवत् – तरम् । नदीष्वा । एत्या ॥ अग्ने पित्तम् । पित्तमपाम् । अपामसि । असीत्यसि ॥ मण्डूकि ताभिः । ताभिरा । आ गहि । गहि सा । सेमम् । इमम् नः । नो यज्ञम् । यज्ञमिति यज्ञम् ॥ पावकवर्णꣳ शिवम् । पावकवर्णमिति पावक – वर्णम् । शिवम् कृधि । कृधीति कृधि ॥ पावक आ । आ चितयन्त्या । चितयन्त्या कृपा । कृपेति कृपा ॥ क्षामन् रुरुचे । रुरुच उषसः । उषसो न । न भानुना । भानुनेति भानुना ॥ तूर्वन् न । न यामन्न् । यामन्नेतशस्य । एतशस्य नु । नू रणे । रण आ । आ यः । यो घृणे ।

घृण इति घृणे ॥ न ततृषाणः । ततृषाणो अजरः । अजर इत्यजरः ॥

अग्ने पावक । पावक रोचिषा । रोचिषा मन्द्रया । मन्द्रया देव ।

देव जिह्वया । जिह्वयेति जिह्वया ॥ आ देवान् ।

देवान्. वक्षि । **2 (50/52)**

<u>T.S.4.6.1.3 - Kramam</u>

वक्षि यक्षि । यक्षि च । चेति च ॥ स नः । नः पावक । पावक

दीदिवः । दीदिवोऽग्ने । अग्ने देवान् । देवा८ं इह । इहा । आ वह ।

वहेति वह ॥ उप यज्ञम् । यज्ञ८ं हविः । हविश्च । च नः । न इति

नः ॥ अपामिदम् । इदम् न्ययनम् । न्ययन८ं समुद्रस्य । न्ययनमिति

नि – अयनम् । समुद्रस्य निवेशनम् । निवेशनमिति नि–वेशनम् ॥

अन्यम् ते । ते अस्मत् । अस्मत् तपन्तु । तपन्तु हेतयः ।

हेतयः पावकः । पावको अस्मभ्यम् । अस्मभ्य८ं शिवः ।

अस्मभ्यमित्यस्म – भ्यम् । शिवो भव । भवेति भव ॥ नमस्ते ।

ते हरसे । हरसे शोचिषे । शोचिषे नमः । नमस्ते । ते अस्तु ।

अस्त्वर्चिषे । अर्चिष इत्यर्चिषे । अन्यम् ते । ते अस्मत् ।

अस्मत् तपन्तु । तपन्तु हेतयः । हेतयः पावकः ।

पावको अस्मभ्यम् । अस्मभ्यꣳ शिवः । अस्मभ्यमित्यस्म - भ्यम् । शिवो भव । भवेति भव ॥ नृषदे वट् । नृषद इति नृ - सदे । वडफ्सुषदे । **3 (50/54)**

<u>T.S.4.6.1.4 - Kramam</u>

अफ्सुषदे वट् । अफ्सुषद इत्यफ्सु - सदे । वड् वनसदे । वनसदे वट् । वनसद इति वन - सदे । वड् बर्.हिषदे । बर्.हिषदे वट् । बर्.हिषद इति बर्.हि - सदे । वट्थ् सुवर्विदे । सुवर्विदे वट् । सुवर्विद इति सुवः-विदे । वडिति वट् ॥ ये देवाः । देवा देवानाम् । देवानां ँयज्ञियाः । यज्ञिया यज्ञियानाम् । यज्ञियानाꣳ सम्ँवथ्सरीणम् । सम्ँवथ्सरीणमुप । सम्ँवथ्सरीणमिति सं - वथ्सरीणम् । उप भागम् । भागमासते । आसत इत्यासते ॥ अहुतादो हविषः । अहुताद इत्यहुत - अदः । हविषो यज्ञे । यज्ञे अस्मिन्न् । अस्मिन्थ् स्वयम् । स्वयम् जुहुद्ध्वम् । जुहुद्ध्वम् मधुनः । मधुनो घृतस्य । घृतस्येति घृतस्य ॥ ये देवाः । देवा देवेषु । देवेष्वधि । अधि देवत्वम् । देवत्वमायन् । देवत्वमिति देव - त्वम् । आयन्. ये । ये ब्रह्मणः । ब्रह्मणः पुरएतारः । पुरएतारो अस्य ।

पुरएतार इति पुरः - एतारः । अस्येत्यस्य ॥ येभ्यो न । नर्ते ।

ऋते पवते । पवते धाम । धाम किम् । किम् चन । चन न । न ते ।

ते दिवः । दिवो न । न पृथिव्याः । पृथिव्या अधि । अधि स्नुषु ।

स्नुष्विति स्नुषु ॥ प्राणदा ( ) अपानदाः ।

प्राणदा इति प्राण - दाः । **4 (50/59)**

T.S.4.6.1.5 - Kramam

अपानदा व्यानदाः । अपानदा इत्यपान - दाः । व्यानदाश्चक्षुर्दाः ।

व्यानदा इति व्यान - दाः । चक्षुर्दा वर्चोदाः । चक्षुर्दा इति

चक्षुः - दाः । वर्चोदा वरिवोदाः । वर्चोदा इति वर्चः - दाः ।

वरिवोदा इति वरिवः - दाः ॥ अन्यम् ते । ते अस्मत् । अस्मत्

तपन्तु । तपन्तु हेतयः । हेतयः पावकः । पावको अस्मभ्यम् ।

अस्मभ्यꣳ शिवः । अस्मभ्यमित्यस्म - भ्यम् । शिवो भव ।

भवेति भव ॥ अग्निस्तिग्मेन । तिग्मेन शोचिषा । शोचिषा यꣳसत् ।

यꣳसद् विश्वम् । विश्वम् नि । न्यत्रिणम् । अत्रिणमित्यत्रिणम् ॥

अग्निर् नः । नो वꣳसते । वꣳसते रयिम् । रयिमिति रयिम् ॥

सैना । एनाऽनीकेन । अनीकेन सुविदत्रः । सुविदत्रो अस्मे ।

सुविदत्र इति सु - विदत्रः । अस्मे यष्टा । अस्मे इत्यस्मे ।

यष्टा देवान् । देवाꣳ आयजिष्ठः । आयजिष्ठः स्वस्ति । आयजिष्ठ

इत्या - यजिष्ठः । स्वस्तीति स्वस्ति । अदब्धो गोपाः । गोपा उत ।

गोपा इति गो - पाः । उत नः । नः परस्पाः । परस्पा अग्ने ।

परस्पा इति परः-पाः । अग्ने द्युमत् । द्युमदुत । द्युमदिति द्यु-मत् ।

उत रेवत् । रेवद् दिदीहि । दिदीहीति दिदीहि ॥ **5** (**44/55**)

(उप - देवान् - वट् - प्राणदा - श्चतुश्चत्वारिꣳशच्च) (A1)

T.S.4.6.2.1 - Kramam

य इमा । इमा विश्वा । विश्वा भुवनानि । भुवनानि जुह्वत् ।

जुह्वदृषिः । ऋषिर्. होता । होता निषसाद । निषसादा पिता ।

निषसादेति नि - ससाद । पिता नः । न इति नः ॥ स आशिषा ।

आशिषा द्रविणम् । आशिषेत्या - शिषा । द्रविणमिच्छमानः ।

इच्छमानः परमच्छदः । परमच्छदो वरे । परमच्छद इति

परम - छदः । वर आ । आ विवेश । विवेशेति विवेश ॥

विश्वकर्मा मनसा । विश्वकर्मेति विश्व - कर्मा । मनसा यत् ।

यद् विहायाः । विहाया धाता । विहाया इति वि – हायाः ।
धाता विधाता । विधाता परमा । विधातेति वि – धाता । परमोत ।
उत सन्दृक् । सन्दृगिति सम् – दृक् ॥ तेषामिष्टानि । इष्टानि सम् ।
समिषा । इषा मदन्ति । मदन्ति यत्र । यत्र सप्तर्.षीन् । सप्तर्.षीन्
परः । सप्तर्.षीनिति सप्त – ऋषीन् । पर एकम् । एकमाहुः ।
आहुरित्याहुः ॥ यो नः । नः पिता । पिता जनिता । जनिता यः ।
यो विधाता । विधाता यः । विधातेति वि – धाता । यो नः ।
नः सतः । सतो अभि । अभ्या । आ सत् । सज् जजान ।
जजानेति जजान ॥ **6 (50/58)**

T.S.4.6.2.2 - Kramam

यो देवानाम् । देवानाम् नामधाः । नामधा एकः । नामधा इति
नाम – धाः । एक एव । एव तम् । त७ं सम्प्रश्नम् । सम्प्रश्नम्
भुवना । सम्प्रश्नमिति सम् – प्रश्नम् । भुवना यन्ति । यन्त्यन्या ।
अन्येत्यन्या ॥ त आ । आऽयजन्त । अयजन्त द्रविणम् । द्रविण७ं
सम् । समस्मै । अस्मा ऋषयः । ऋषयः पूर्वे । पूर्वे जरितारः ।
जरितारो न । न भूना । भूनेति भूना ॥ असूर्ता सूर्ता । सूर्ता रजसः ।

रजसो विमाने । विमाने ये । विमान इति वि - माने । ये भूतानि ।
भूतानि समकृण्वन्न् । समकृण्वन्निमानि । समकृण्वन्निति
सम् - अकृण्वन्न् । इमानीतीमानि ॥ न तम् । तं ँविदाथ ।
विदाथ यः । य इदम् । इदम् जजान । जजानान्यत् । अन्यद्
युष्माकम् । युष्माकमन्तरम् । अन्तरम् भवाति । भवातीति भवाति ॥
नीहारेण प्रावृताः । प्रावृता जल्प्या । जल्प्या च । चासुतृपः ।
असुतृप उक्थशासः । असुतृप इत्यसु - तृपः । उक्थशासश्चरन्ति ।
उक्थशास इत्युक्थ - शासः । चरन्तीति चरन्ति ॥ परो दिवा ।
दिवा परः । पर एना । एना पृथिव्या । **7 (50/56)**

T.S.4.6.2.3 - Kramam

पृथिव्या परः । परो देवेभिः । देवेभिरसुरैः । असुरैर् गुहा ।
गुहा यत् । यदिति यत् ॥ क७ स्वित् । स्विद् गर्भम् । गर्भम्
प्रथमम् । प्रथमम् दद्ध्रे । दद्ध्र आपः । आपो यत्र । यत्र देवाः ।
देवाः समगच्छन्त । समगच्छन्त विश्वे । समगच्छन्तेति
सम् - अगच्छन्त । विश्व इति विश्वे ॥ तमित् । इद् गर्भम् ।
गर्भम् प्रथमम् । प्रथमम् दद्ध्रे । दद्ध्र आपः । आपो यत्र ।

यत्र देवाः । देवाः समगच्छन्त । समगच्छन्त विश्वे । समगच्छन्तेति सम् – अगच्छन्त । विश्व इति विश्वे ॥ अजस्य नाभौ । नाभावधि । अध्येकम् । एकमर्पितम् । अर्पितं ँयस्मिन्न् । यस्मिन्निदम् । इदं ँविश्वम् । विश्वम् भुवनम् । भुवनमधि । अधि श्रितम् । श्रितमिति श्रितम् ॥ विश्वकर्मा हि । विश्वकर्मेति विश्व – कर्मा । ह्यजनिष्ट । अजनिष्ट देवः । देव आत् । आदित् । इद् गन्धर्वः । गन्धर्वो अभवत् । अभवद् द्वितीयः । द्वितीय इति द्वितीयः ॥ तृतीयः पिता । पिता जनिता । जनितौषधीनाम् । ओषधिनामपाम् । **8** (**50/53**)

T.S.4.6.2.4 - Kramam

अपाम् गर्भम् । गर्भं ँवि । व्यदधात् । अदधात् पुरुत्रा । पुरुत्रेति पुरु – त्रा ॥ चक्षुषः पिता । पिता मनसा । मनसा हि । हि धीरः । धीरो घृतम् । घृतमेने । एने अजनत् । एने इत्येने । अजनन् नन्नमाने । नन्नमाने इति नन्नमाने ॥ यदेत् । इदन्ताः । अन्ता अददृ॒ह्न्त । अददृ॒ह्न्त पूर्वे । पूर्व आत् । आदित् । इद् द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी अप्रथेताम् । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । अप्रथेतामित्यप्रथेताम् ॥ विश्वतश्चक्षुरुत ।

विश्वतश्चक्षुरिति विश्वतः – चक्षुः । उत विश्वतोमुखः । विश्वतोमुखो विश्वतोहस्तः । विश्वतोमुख इति विश्वतः–मुखः । विश्वतोहस्त उत । विश्वतोहस्त इति विश्वतः – हस्तः । उत विश्वतस्पात् । विश्वतस्पादिति विश्वतः–पात् ॥ सम् बाहुभ्याम् । बाहुभ्याम् नमति । बाहुभ्यामिति बाहु – भ्याम् । नमति सम् । सम् पतत्रैः । पतत्रैर् द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी जनयन्न् । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । जनयन् देवः । देव एकः । एक इत्येकः ॥ कि॰ स्वित् । स्विदासीत् । आसीदधिष्ठानम् । अधिष्ठानमारम्भणम् । अधिष्ठानमित्यधि – स्थानम् । आरम्भणम् कतमत् । आरम्भणमित्या – रम्भणम् । कतमथ् स्वित् । स्वित् किम् । किमासीत् । आसीदित्यासीत् ॥ यदीभूमिम् । भूमिम् जनयन्न् । जनयन् विश्वकर्मा । **9** (**50/59**)

T.S.4.6.2.5 - Kramam

विश्वकर्मा वि । विश्वकर्मेति विश्व – कर्मा । वि द्याम् । द्यामौर्णोत् । और्णोन् महिना । महिना विश्वचक्षाः । विश्वचक्षा इति विश्व–चक्षाः ॥ कि॰ स्वित् । स्विद् वनम् । वनम् कः । क उ ।

उ सः । स वृक्षः । वृक्ष आसीत् । आसीद् यतः ।
यतो द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः । द्यावापृथिवी इति
द्यावा - पृथिवी । निष्टतक्षुरिति निः - ततक्षुः ॥ मनीषिणो मनसा ।
मनसा पृच्छत । पृच्छतेत् । इदु । उ तत् । तद् यत् । यदद्ध्यतिष्ठत् ।
अद्ध्यतिष्ठद् भुवनानि । अद्ध्यतिष्ठदित्यद्धि - अतिष्ठत् । भुवनानि
धारयन्न् । धारयन्निति धारयन्न् ॥ या ते । ते धामानि । धामानि
परमाणि । परमाणि या । याऽवमा । अवमा या । या मद्ध्यमा ।
मद्ध्यमा विश्वकर्मन्न् । विश्वकर्मन्नुत । विश्वकर्मन्निति विश्व-कर्मन्न् ।
उतेमा । इमेतीमा ॥ शिक्षा सखिभ्यः । सखिभ्यो हविषि । सखिभ्य
इति सखि - भ्यः । हविषि स्वधावः । स्वधावः स्वयम् । स्वधावः
इति स्वधा - वः । स्वयं ँयजस्व । यजस्व तनुवम् । तनुवम्
जुषाणः । जुषाण इति जुषाणः ॥ वाचस्पतिम् । पतिं ँविश्वकर्माणम् ।
विश्वकर्माणमूतये । विश्वकर्माणमिति विश्व - कर्माणम् ।
ऊतये मनोयुजम् । **10 (50/57)**

T.S.4.6.2.6 - Kramam

मनोयुजं ँवाजे । मनोयुजमिति मनः – युजम् । वाजे अद्य । अद्या हुवेम । हुवेमेति हुवेम ॥ स नः । नो नेदिष्ठा । नेदिष्ठा हवनानि । हवनानि जोषते । जोषते विश्वशम्भूः । विश्वशम्भूरवसे । विश्वशम्भूरिति विश्व – शम्भूः । अवसे साधुकर्मा । साधुकर्मेति साधु – कर्मा । विश्वकर्मन्. हविषा । विश्वकर्मन्निति विश्व–कर्मन्न् । हविषा वावृधानः । वावृधानः स्वयम् । स्वयं ँयजस्व । यजस्व तनुवम् । तनुवम् जुषाणः । जुषाण इति जुषाणः ॥ मुह्यन्त्वन्ये । अन्ये अभितः । अभितः सपत्नाः । सपत्ना इह । इहास्माकम् । अस्माकम् मघवा । मघवा सूरिः । मघवेति मघ – वा । सूरिरस्तु । अस्त्वित्यस्तु ॥ विश्वकर्मन्. हविषा । विश्वकर्मन्निति विश्व–कर्मन्न् । हविषा वर्द्धनेन । वर्द्धनेन त्रातारम् । त्रातारमिन्द्रम् । इन्द्रमकृणोः । अकृणोरवद्ध्यम् । अवद्ध्यमित्यवध्यम् ॥ तस्मै विशः । विशः सम् । समनमन्त । अनमन्त पूर्वीः । पूर्वीरयम् । अयमुग्रः । उग्रो विहव्यः । विहव्यो यथा । विहव्य इति वि–हव्यः । यथाऽसत् । असदित्यसत् । समुद्राय वयुनाय । वयुनाय सिन्धूनाम् । सिन्धूनाम् पतये ।

पतये नमः ( ) । नम इति नमः ॥ नदीना९ं सर्वासाम् । सर्वासाम्
पित्रे । पित्रे जुहुत । जुहुता विश्वकर्मणे । विश्वकर्मणे विश्वा ।
विश्वकर्मण इति विश्व – कर्मणे । विश्वाऽहा । अहाऽमर्त्यम् ।
अमर्त्य९ं हविः । हविरिति हविः ॥ **11** (**59/66**)

(जजानै – नौ – षधीनां – भूमिं जनय – न्नूतये – नमो – नव च) (A2)

T.S.4.6.3.1 - Kramam

उदेनम् । एनमुत्तराम् । उत्तराम् नय । उत्तरामित्युत्–तराम् । नयाग्ने ।
अग्ने घृतेन । घृतेनाहुत । आहुतेत्या – हुत ॥ रायस्पोषेण । पोषेण
सम् । स९ं सृज । सृज प्रजया । प्रजया च । प्रजयेति प्र – जया ।
च धनेन । धनेन च । चेति च ॥ इन्द्रेमम् । इमम् प्रतराम् । प्रतराम्
कृधि । प्रतरामिति प्र–तराम् । कृधि सजातानाम् । सजातानामसत् ।
सजातानामिति स – जातानाम् । असद् वशी । वशीति वशी ॥
समेनम् । एनं ँवर्चसा । वर्चसा सृज । सृज देवेभ्यः ।
देवेभ्यो भागधाः । भागधा असत् । भागधा इति भाग – धाः ।

असदित्यसत् ॥ यस्य कुर्मः । कुर्मो हविः । हविर् गृहे । गृहे तम् । तमग्ने । अग्ने वर्द्धय । वर्द्धया त्वम् । त्वमिति त्वम् ॥ तस्मै देवाः । देवा अधि । अधि ब्रवन्न् । ब्रवन्नयम् । अयम् च । च ब्रह्मणः । ब्रह्मणस्पतिः । पतिरिति पतिः ॥ उदु । उ त्वा । त्वा विश्वे । विश्वे देवाः । देवा अग्ने । **12 (50/55)**

T.S.4.6.3.2 - Kramam

अग्ने भरन्तु । भरन्तु चित्तिभिः । चित्तिभिरिति चित्ति – भिः ॥ स नः । नो भव । भव शिवतमः । शिवतमः सुप्रतीकः । शिवतम इति शिव – तमः । सुप्रतीको विभावसुः । सुप्रतीक इति सु – प्रतीकः । विभावसुरिति विभा – वसुः ॥ पञ्च दिशः । दिशो दैवीः । दैवीर् यज्ञम् । यज्ञमवन्तु । अवन्तु देवीः । देवीरप । अपामतिम् । अमतिम् दुर्मतिम् । दुर्मतिम् बाधमानाः । दुर्मतिमिति दुः – मतिम् । बाधमाना इति बाधमानाः ॥ रायस्पोषे । पोषे यज्ञपतिम् । यज्ञपतिमाभजन्तीः । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । आभजन्तीरित्या–भजन्तीः ॥ रायस्पोषे । पोषे अधि । अधि यज्ञः । यज्ञो अस्थात् । अस्थाथ् समिद्धे । समिद्धे अग्नौ ।

समिद्ध इति सम् – इद्धे । अग्नावधि । अधि मामहानः । मामहान इति मामहानः ॥ उक्थपत्र ईड्यः । उक्थपत्र इत्युक्थ – पत्रः । ईड्यो गृभीतः । गृभीतस्तप्तम् । तप्तम् घर्मम् । घर्मम् परिगृह्य । परिगृह्यायजन्त । परिगृह्येति परि – गृह्य । अयजन्तेत्ययजन्त ॥ ऊर्जा यत् । यद् यज्ञम् । यज्ञमशमन्त । अशमन्त देवाः । देवा दैव्याय । दैव्याय धर्त्रे । धर्त्रे जोष्ट्रे । जोष्ट्रे इति जोष्ट्रे ॥ देवश्रीः श्रीमणाः । देवश्रीरिति देव – श्रीः । श्रीमणाः शतपयाः । श्रीमणा इति श्री – मनाः । शतपयाः परिगृह्य । शतपया इति शत – पयाः । **13** (**50/60**)

T.S.4.6.3.3 - Kramam

परिगृह्य देवाः । परिगृह्येति परि – गृह्य । देवा यज्ञम् । यज्ञमायन्न् । आयन्नित्यायन्न् ॥ सूर्यरश्मिर्. हरिकेशः । सूर्यरश्मिरिति सूर्य – रश्मिः । हरिकेशः पुरस्तात् । हरिकेश इति हरि – केशः । पुरस्ताथ् सविता । सविता ज्योतिः । ज्योतिरुत् । उदयान् । अया॑ऽ अजस्रम् । अजस्रमित्यजस्रम् ॥ तस्य पूषा । पूषा प्रसवम् । प्रसवँ याति । प्रसवमिति प्र – सवम् । याति देवः । देवः सम्पश्यन्न् ।

सम्पश्यन् विश्वा । सम्पश्यन्निति सम् - पश्यन्न् । विश्वा भुवनानि ।
भुवनानि गोपाः । गोपा इति गो - पाः । देवा देवेभ्यः । देवेभ्यो
अद्ध्वर्यन्तः । अद्ध्वर्यन्तो अस्थुः । अस्थुर् वीतम् । वीत॒ꣳ शमित्रे ।
शमित्रे शमिता । शमिता यजद्ध्यै । यजद्ध्या इति यजद्ध्यै ॥
तुरीयो यज्ञः । यज्ञो यत्र । यत्र हव्यम् । हव्यमेति । एति ततः ।
ततः पावकाः । पावका आशिषः । आशिषो नः ।
आशिष इत्या - शिषः । नो जुषन्ताम् । जुषन्तामिति जुषन्ताम् ॥
विमान एषः । विमान इति वि - मानः । एष दिवः । दिवो मद्ध्ये ।
मद्ध्य आस्ते । आस्त आपप्रिवान् । आपप्रिवान् रोदसी ।
आपप्रिवानित्या - पप्रिवान् । रोदसी अन्तरिक्षम् ।
रोदसी इति रोदसी । अन्तरिक्षमित्यन्तरिक्षम् । स विश्वाचीः ।
विश्वाचीरभि । अभि चष्टे । **14 (50/59)**

T.S.4.6.3.4 - Kramam

चष्टे घृताचीः । घृताचीरन्तरा । अन्तरा पूर्वम् । पूर्वमपरम् । अपरम्
च । च केतुम् । केतुमिति केतुम् ॥ उक्षा समुद्रः । समुद्रो अरुणः ।
अरुणः सुपर्णः । सुपर्णः पूर्वस्य । सुपर्ण इति सु - पर्णः ।

पूर्वस्य योनिम् । योनिम् पितुः । पितुरा । आ विवेश । विवेशेति
विवेश ॥ मद्ध्ये दिवः । दिवो निहितः । निहितः पृश्निः । निहित
इति नि – हितः । पृश्निरश्मा । अश्मा वि । वि चक्रमे । चक्रमे
रजसः । रजसः पाति । पात्यन्तौ । अन्तावित्यन्तौ ॥ इन्द्रं ँविश्वाः ।
विश्वा अवीवृधन्न् । अवीवृधन्थ् समुद्रव्यचसम् ।
समुद्रव्यचसङ्गिरः । समुद्रव्यचसमिति समुद्र – व्यचसम् ।
गिर इति गिरः ॥ रथीतम৺ रथीनाम् । रथीतममिति रथि – तमम् ।
रथीनां ँवाजानाम् । वाजाना৺ सत्पतिम् । सत्पतिम् पतिम् ।
सत्पतिमिति सत् – पतिम् । पतिमिति पतिम् ॥ सुम्नहूर् यज्ञः ।
सुम्नहूरिति सुम्न – हूः । यज्ञो देवान् । देवा৺ आ । आ च ।
च वक्षत् । वक्षद् यक्षत् । यक्षदग्निः । अग्निर् देवः । देवो देवान् ।
देवा৺ आ । आ च । च वक्षत् । वक्षदिति वक्षत् ॥ वाजस्य मा ( ) ।
मा प्रसवेन । प्रसवेनोद्ग्राभेण । प्रसवेनेति प्र – सवेन ।
उद्ग्राभेणोत् । उद्ग्राभेणेत्युत् – ग्राभेण । उदग्रभीत् ।
अग्रभीदित्यग्रभीत् ॥ अथा सपत्नान् । सपत्ना৺ इन्द्रः । इन्द्रो मे ।

मे निग्राभेण । निग्राभेणाधरान् । निग्राभेणेति नि – ग्राभेण । अधरा१ँ

अकः । अकरित्यकः ॥ उद्ग्राभम् च । उद्ग्राभमित्युत् – ग्राभम् ।

च निग्राभम् । निग्राभम् च । निग्राभमिति नि – ग्राभम् । च ब्रह्म ।

ब्रह्म देवाः । देवा अवीवृधन्न् । अवीवृधन्नित्यवीवृधन्न् ॥ अथा

सपत्नान् । सपत्नानिन्द्राग्नी । इन्द्राग्नी मे । इन्द्राग्नी इतीन्द्र–अग्नी ।

मे विषूचीनान् । विषूचीनान्. वि । व्यस्यताम् ।

अस्यतामित्यस्यताम् ॥ **15** (**76/88**)

(देवाः – शतपया – अभि – वाजस्य – षड्विꣳशतिश्च) (A3)

T.S.4.6.4.1 - Kramam

आशुः शिशानः । शिशानो वृषभः । वृषभो न । न युद्ध्मः ।

युद्ध्मो घनाघनः । घनाघनः क्षोभणः । क्षोभणश्चर्.षणीनाम् ।

चर्.षणीनामिति चर्.षणीनाम् ॥ सङ्क्रन्दनोऽनिमिषः ।

सङ्क्रन्दन इति सम् – क्रन्दनः । अनिमिष एकवीरः । अनिमिष

इत्यनि – मिषः । एकवीरः शतम् । एकवीर इत्येक – वीरः ।

शतꣳ सेनाः । सेना अजयत् । अजयथ् साकम् । साकमिन्द्रः ।

इन्द्र इतीन्द्रः ॥ सङ्क्रन्दनेनानिमिषेण ।

सङ्क्रन्दनेनेति सं - क्रन्दनेन । अनिमिषेण जिष्णुना ।
अनिमिषेणेत्यनि - मिषेण । जिष्णुना युत्कारेण । युत्कारेण
दुश्च्यवनेन । युत्कारेणेति युत् - कारेण । दुश्च्यवनेन धृष्णुना ।
दुश्च्यवनेनेति दुः - च्यवनेन । धृष्णुनेति धृष्णुना ॥ तदिन्द्रेण ।
इन्द्रेण जयत । जयत तत् । तथ् सहद्ध्वम् । सहद्ध्वं ँयुधः । युधो
नरः । नर इषुहस्तेन । इषुहस्तेन वृष्णा । इषुहस्तेनेतीषु - हस्तेन ।
वृष्णेति वृष्णा ॥ स इषुहस्तैः । इषुहस्तैः सः ।
इषुहस्तैरितीषु - हस्तैः । स निषङ्गिभिः । निषङ्गिभिर् वशी ।
निषङ्गिभिरिति निषङ्गि - भिः । वशी सꣳस्रष्टा । सꣳस्रष्टा सः ।
सꣳस्रष्टेति सम् - स्रष्टा । स युधः । युध इन्द्रः । इन्द्रो गणेन ।
गणेनेति गणेन ॥ सꣳसृष्टजिथ् सोमपाः । सꣳसृष्टजिदिति
सꣳसृष्ट - जित् । सोमपा बाहुशर्धी । सोमपा इति सोम - पाः ।
बाहुशर्ध्यूर्ध्वधन्वा । बाहुशर्धीति बाहु - शर्धी । ऊर्ध्वधन्वा
प्रतिहिताभिः । ऊर्ध्वधन्वेत्यूर्ध्व - धन्वा । प्रतिहिताभिरस्ता ।

प्रतिहिताभिरिति प्रति - हिताभिः । अस्तेत्यस्ता ॥ बृहस्पते परि ।
परि दीय । दीया रथेन । 16 (50/66)

T.S.4.6.4.2 - Kramam

रथेन रक्षोहा । रक्षोहाऽमित्रान् । रक्षोहेति रक्षः - हा । अमित्रा॑ँ
अपबाधमानः । अपबाधमान इत्यप-बाधमानः ॥ प्रभञ्जन्थ् सेनाः ।
प्रभञ्जन्निति प्र - भञ्जन्न् । सेनाः प्रमृणः । प्रमृणो युधा । प्रमृण
इति प्र - मृणः । युधा जयन्न् । जयन्नस्माकम् । अस्माकमेधि ।
एध्यविता । अविता रथानाम् । रथानामिति रथानाम् ॥ गोत्रभिदम्
गोविदम् । गोत्रभिदमिति गोत्र - भिदम् । गोविदं ँवज्रबाहुम् ।
गोविदमिति गो - विदम् । वज्रबाहुम् जयन्तम् । वज्रबाहुमिति
वज्र - बाहुम् । जयन्तमज्म । अज्म प्रमृणन्तम् । प्रमृणन्तमोजसा ।
प्रमृणन्तमिति प्र - मृणन्तम् । ओजसेत्योजसा ॥ इम॑ँ सजाताः ।
सजाता अनु । सजाता इति स - जाताः । अनु वीरयद्ध्वम् ।
वीरयद्ध्वमिन्द्रम् । इन्द्र॑ँ सखायः । सखायोऽनु । अनु सम् ।
स॑ँ रभद्ध्वम् । रभद्ध्वमिति रभद्ध्वम् ॥ बलविज्ञायः स्थविरः ।
बलविज्ञाय इति बल - विज्ञायः । स्थविरः प्रवीरः ।

प्रवीरः सहस्वान् । प्रवीर इति प्र – वीरः । सहस्वान्. वाजी । वाजी सहमानः । सहमान उग्रः । उग्र इत्युग्रः ॥ अभिवीरो अभिसत्वा । अभिवीर इत्यभि – वीरः । अभिसत्वा सहोजाः । अभिसत्वेत्यभि – सत्वा । सहोजा जैत्रम् । सहोजा इति सहः – जाः । जैत्रमिन्द्र । इन्द्र रथम् । रथमा । आ तिष्ठ । तिष्ठ गोवित् । गोविदिति गो – वित् ॥ अभि गोत्राणि । गोत्राणि सहसा । सहसा गाहमानः । गाहमानोऽदायः । अदायो वीरः । **17 (50/63)**

<u>T.S.4.6.4.3 - Kramam</u>

वीरः शतमन्युः । शतमन्युरिन्द्रः । शतमन्युरिति शत – मन्युः । इन्द्र इतीन्द्रः ॥ दुश्च्यवनः पृतनाषाट् । दुश्च्यवन इति दुः – च्यवनः । पृतनाषाडयुद्ध्यः । अयुद्ध्योऽस्माकम् । अस्माकꣳ सेनाः । सेना अवतु । अवतु प्र । प्र युथ्सु । युथ्स्विति युत् – सु ॥ इन्द्र आसाम् । आसाम् नेता । नेता बृहस्पतिः । बृहस्पतिर् दक्षिणा । दक्षिणा यज्ञः । यज्ञः पुरः । पुर एतु । एतु सोमः । सोम इति सोमः ॥ देवसेनानामभिभञ्जतीनाम् । देवसेनानामिति देव – सेनानाम् ।

अभिभञ्जतीनाम् जयन्तीनाम् ।

अभिभञ्जतीनामित्यभि - भञ्जतीनाम् । जयन्तीनाम् मरुतः । मरुतो यन्तु । यन्त्वग्रे । अग्र इत्यग्रे ॥ इन्द्रस्य वृष्णः । वृष्णो वरुणस्य । वरुणस्य राज्ञः । राज्ञ आदित्यानाम् । आदित्यानाम् मरुताम् । मरुता॒ँ शर्द्धः । शर्द्ध उग्रम् । उग्रमित्युग्रम् ॥ महामनसाम् भुवनच्यवानाम् । महामनसामिति महा - मनसाम् । भुवनच्यवानाम् घोषः । भुवनच्यवानामिति भुवन - च्यवानाम् । घोषो देवानाम् । देवानाम् जयताम् । जयतामुत् । उदस्थात् । अस्थादित्यस्थात् ॥ अस्माकमिन्द्रः । इन्द्रः समृतेषु । समृतेषु ध्वजेषु । समृतेष्विति सम् - ऋतेषु । ध्वजेष्वस्माकम् । अस्माकं ँया: । या इषवः । इषवस्ताः । ता जयन्तु । जयन्त्विति जयन्तु ॥ **18 (50/57)**

<u>T.S.4.6.4.4 - Kramam</u>

अस्माकं ँवीराः । वीरा उत्तरे । उत्तरे भवन्तु । उत्तर इत्युत् - तरे । भवन्त्वस्मान् । अस्मानु । उ देवाः । देवा अवत । अवता हवेषु । हवेष्विति हवेषु ॥ उद्धर्.षय । हर्.षय मघवन्न् । मघवन्नायुधानि । मघवन्निति मघ - वन्न् । आयुधान्युत् । उथ् सत्वनाम् ।

सत्वनाम् मामकानाम् । मामकानाम् महा॒ꣳसि । महा॒ꣳसीति
महा॒ꣳसि ॥ उद् वृत्रहन् । वृत्रहन् वाजिनाम् । वृत्रहन्निति
वृत्र – हन्न् । वाजिनां ँवाजिनानि । वाजिनान्युत् । उद् रथानाम् ।
रथानाम् जयताम् । जयतामेतु । एतु घोषः । घोष इति घोषः ॥
उप प्र । प्रेत । इत जयत । जयता नरः । नरः स्थिराः । स्थिरा वः ।
वः सन्तु । सन्तु बाहवः । बाहव इति बाहवः ॥ इन्द्रो वः । वः शर्म ।
शर्म यच्छतु । यच्छत्वनाधृष्याः । अनाधृष्या यथा । अनाधृष्या
इत्यना – धृष्याः । यथाऽसथ । असथेत्यसथ ॥ अवसृष्टा परा ।
अवसृष्टेत्यव – सृष्टा । परा पत । पत शरव्ये । शरव्ये ब्रह्मस॒ꣳशिता ।
ब्रह्मस॒ꣳशितेति ब्रह्म – स॒ꣳशिता ॥ गच्छामित्रान् । अमित्रान् प्र ( ) ।
प्र विश । **19** (**50/55**)

T.S.4.6.4.5 - Kramam

विश मा । मैषाम् । एषाम् कम् । कम् चन । चनोत् । उच्छिषः ।
शिष इति शिषः ॥ मर्माणि ते । ते वर्मभिः । वर्मभि श्छादयामि ।
वर्मभिरिति वर्म – भिः । छादयामि सोमः । सोमस्त्वा । त्वा राजा ।
राजाऽमृतेन । अमृतेनाभि । अभि वस्ताम् । वस्तामिति वस्ताम् ॥

उरोर् वरीयः । वरीयो वरिवः । वरिवस्ते । ते अस्तु । अस्तु जयन्तम् ।
जयन्तम् त्वाम् । त्वामनु । अनु मदन्तु । मदन्तु देवाः । देवा इति
देवाः । यत्र बाणाः । बाणाः सम्पतन्ति । सम्पतन्ति कुमाराः ।
सम्पतन्तीति सम् - पतन्ति । कुमारा विशिखाः । विशिखा इव ।
विशिखा इति वि - शिखाः । इवेतीव ॥ इन्द्रो नः । नस्तत्र ।
तत्र वृत्रहा । वृत्रहा विश्वाहा । वृत्रहेति वृत्र - हा । विश्वाहा शर्म ।
विश्वाहेति विश्व - हा । शर्म यच्छतु ।
यच्छत्विति यच्छतु ॥ **20** (**40/45**)

(दीया - ऽदायो - जयन्त्व - मित्रान् प्र - चत्वारिꣳशच्च) (A4)

T.S.4.6.5.1 - Kramam

प्राचीमनु । अनु प्रदिशम् । प्रदिशम् प्र । प्रदिशमिति प्र - दिशम् ।
प्रेहि । इहि विद्वान् । विद्वानग्नेः । अग्नेरग्ने । अग्ने पुरोअग्निः ।
पुरोअग्निर् भव । पुरोअग्निरिति पुरः - अग्निः । भवेह । इहेतीह ॥
विश्वा आशाः । आशा दीद्यानः । दीद्यानो वि । वि भाहि ।
भाह्यूर्जम् । ऊर्जम् नः । नो धेहि । धेहि द्विपदे । द्विपदे चतुष्पदे ।
द्विपद इति द्वि - पदे । चतुष्पद इति चतुः - पदे ॥

क्रमद्ध्वमग्निना । अग्निना नाकम् । नाकमुख्यम् । उख्य॑ं हस्तेषु ।
हस्तेषु बिभ्रतः । बिभ्रत इति बिभ्रतः ॥ दिवः पृष्ठम् । पृष्ठ॑ं सुवः ।
सुवर् गत्वा । गत्वा मिश्राः । मिश्रा देवेभिः । देवेभिराद्ध्वम् ।
आद्ध्वमित्याद्ध्वम् ॥ पृथिव्या अहम् । अहमुत् । उदन्तरिक्षम् ।
अन्तरिक्षमा । आऽरुहम् । अरुहमन्तरिक्षात् । अन्तरिक्षाद् दिवम् ।
दिवमा । आऽरुहम् । अरुहमित्यरुहम् ॥ दिवो नाकस्य ।
नाकस्य पृष्ठात् । पृष्ठाथ् सुवः । सुवर् ज्योतिः । ज्योतिरगाम् ।
अगामहम् । **21** (**50/53**)

T.S.4.6.5.2 - Kramam

अहमित्यहम् ॥ सुवर् यन्तः । यन्तो न । नाप । अपेक्षन्ते ।
ईक्षन्त आ । आ द्याम् । द्या॑ं रोहन्ति । रोहन्ति रोदसी । रोदसी इति
रोदसी ॥ यज्ञं ँये । ये विश्वतोधारम् । विश्वतोधार॑ं सुविद्वा॑ंसः ।
विश्वतोधारमिति विश्वतः – धारम् । सुविद्वा॑ंसो वितेनिरे ।
सुविद्वा॑ंस इति सु – विद्वा॑ंसः । वितेनिर इति वि – तेनिरे ॥
अग्ने प्र । प्रेहि । इहि प्रथमः । प्रथमो देवयताम् । देवयताम्
चक्षुः । देवयतामिति देव – यताम् । चक्षुर् देवानाम् । देवानामुत ।

उत मर्त्यानाम् । मर्त्यानामिति मर्त्यानाम् ॥ इयक्षमाणा भृगुभिः ।
भृगुभिः सजोषाः । भृगुभिरिति भृगु - भिः । सजोषाः सुवः ।
सजोषा इति स - जोषाः । सुवर् यन्तु । यन्तु यजमानाः । यजमानाः
स्वस्ति । स्वस्तीति स्वस्ति ॥ नक्तोषासा समनसा । समनसा विरूपे ।
समनसेति स - मनसा । विरूपे धापयेते । विरूपे इति वि - रूपे ।
धापयेते शिशुम् । धापयेते इति धापयेते ॥ शिशुमेकम् । एक॑ᳪ
समीची । समीची इति समीची ॥ द्यावा क्षाम । क्षामा रुक्मः ।
रुक्मो अन्तः । अन्तर् वि । वि भाति । भाति देवाः । देवा अग्निम् ।
अग्निम् धारयन्न् । धारयन् द्रविणोदाः । द्रविणोदा इति द्रविणः-दाः ॥
अग्ने सहस्राक्ष । सहस्राक्ष शतमूर्द्धन्न् ।
सहस्राक्षेति सहस्र - अक्ष । **22 (50/59)**

T.S.4.6.5.3 - Kramam

शतमूर्द्धञ्छतम् । शतमूर्द्धन्निति शत - मूर्द्धन्न् । शतम् ते ।
ते प्राणाः । प्राणाः सहस्रम् । प्राणा इति प्र-अनाः । सहस्रमपानाः ।
अपाना इत्यप - अनाः ॥ त्वᳪ साहस्रस्य । साहस्रस्य रायः ।
राय ईशिषे । ईशिषे तस्मै । तस्मै ते । ते विधेम । विधेम वाजाय ।

वाजाय स्वाहा । स्वाहेति स्वाहा ॥ सुपर्णोऽसि । सुपर्ण इति
सु–पर्णः । असि गरुत्मान् । गरुत्मान् पृथिव्याम् । पृथिव्याꣳ सीद ।
सीद पृष्ठे । पृष्ठे पृथिव्याः । पृथिव्याः सीद । सीद भासा ।
भासाऽन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षमा । आ पृण । पृण ज्योतिषा । ज्योतिषा
दिवम् । दिवमुत् । उत् तभान । स्तभान तेजसा । तेजसा दिशः ।
दिश उत् । उद् दृꣳह । दृꣳहेति दृꣳह ॥ आजुह्वानः सुप्रतीकः ।
आजुह्वान इत्या – जुह्वानः । सुप्रतीकः पुरस्तात् । सुप्रतीक इति
सु–प्रतीकः । पुरस्तादग्ने । अग्ने स्वाम् । स्वां ँयोनिम् । योनिमा ।
आ सीद । सीदसाद्ध्या । साद्ध्येति साद्ध्या ॥ अस्मिन्थ् सधस्थे ।
सधस्थे अधि । सधस्थ इति सध – स्थे । अध्युत्तरस्मिन् ।
उत्तरस्मिन् विश्वे । उत्तरस्मिन्नित्युत् – तरस्मिन्न् । विश्वे देवाः ।
देवा यजमानः । **23** (**50/57**)

T.S.4.6.5.4 - Kramam

यजमानश्च । च सीदत । सीदतेति सीदत ॥ प्रेद्धो अग्ने । प्रेद्ध इति
प्र – इद्धः । अग्ने दीदिहि । दीदिहि पुरः । पुरो नः । नोऽजस्रया ।
अजस्रया सूर्म्या । सूर्म्या यविष्ठ । यविष्ठेति यविष्ठ ॥ त्वाꣳ शश्वन्तः ।

शश्वन्त उप । उप यन्ति । यन्ति वाजाः । वाजा इति वाजाः ॥

विधेम ते । ते परमे । परमे जन्मन्न् । जन्मन्नग्ने । अग्ने विधेम ।

विधेम स्तोमैः । स्तोमैरवरे । अवरे सधस्थे । सधस्थ इति

सध – स्थे ॥ यस्माद् योनेः । योनेरुदारिथ । उदारिथा यजे ।

उदारिथेत्युत् – आरिथ । यजे तम् । तम् प्र । प्र त्वे । त्वे हवीꣳषि ।

त्वे इति त्वे । हवीꣳषि जुहुरे । जुहुरे समिद्धे । समिद्ध इति

सं–इद्धे ॥ ताꣳ सवितुः । सवितुर् वरेण्यस्य । वरेण्यस्य चित्राम् ।

चित्रामा । आऽहम् । अहं ँवृणे । वृणे सुमतिम् । सुमतिं

ँविश्वजन्याम् । सुमतिमिति सु – मतिम् । विश्वजन्यामिति

विश्व – जन्याम् ॥ यामस्य । अस्य कण्वः । कण्वो अदुहत् ।

अदुहत् प्रपीनाम् । प्रपीनाꣳ सहस्रधाराम् । प्रपीनामिति प्र–पीनाम् ।

सहस्रधाराम् पयसा । सहस्रधारामिति सहस्र – धाराम् । **24 (50/56)**

T.S.4.6.5.5 - Kramam

पयसा महीम् । महीम् गाम् । गामिति गाम् ॥ सप्त ते । ते अग्ने ।

अग्ने समिधः । समिधः सप्त । समिध इति सम् – इधः । सप्त

जिह्वाः । जिह्वाः सप्त । सप्तर्.षयः । ऋषयः सप्त । सप्त धाम ।

धाम प्रियाणि । प्रियाणीति प्रियाणि ॥ सप्त होत्राः । होत्राः सप्तधा ।
सप्तधा त्वा । सप्तधेति सप्त – धा । त्वा यजन्ति । यजन्ति सप्त ।
सप्त योनीः । योनीरा । आ पृणस्व । पृणस्वा घृतेन ।
घृतेनेति घृतेन ॥ ईदृङ् च । चान्यादृङ्ङ् । अन्यादृङ् च ।
चैतादृङ्ङ् । एतादृङ् च । च प्रतिदृङ्ङ् । प्रतिदृङ् च । प्रतिदृङ्ङिति
प्रति – दृङ्ङ् । च मितः । मितश्च । च सम्मितः । सम्मितश्च ।
सम्मित इति सम् – मितः । च सभराः । सभरा इति स – भराः ॥
शुक्रज्योतिश्च । शुक्रज्योतिरिति शुक्र – ज्योतिः । च चित्रज्योतिः ।
चित्रज्योतिश्च । चित्रज्योतिरिति चित्र – ज्योतिः । च सत्यज्योतिः ।
सत्यज्योतिश्च । सत्यज्योतिरिति सत्य – ज्योतिः । च ज्योतिष्मान् ।
ज्योतिष्मा॒ꣳश्च । च सत्यः । सत्यश्च । चर्तपाः । ऋतपाश्च ।
ऋतपा इत्यृत – पाः । चात्य॑ꣳहाः ।
अत्य॑ꣳहा इत्यति – अ॒ꣳहाः ॥ **25** (**50/58**)

T.S.4.6.5.6 - Kramam

ऋतजिच्च । ऋतजिदित्यृत – जित् । च सत्यजित् । सत्यजिच् च ।
सत्यजिदिति सत्य – जित् । च सेनजित् । सेनजिच् च ।

सेनजिदिति सेन – जित् । च सुषेणः । सुषेणश्च । सुषेण इति सु – सेनः । चान्त्यमित्रः । अन्त्यमित्रश्च । अन्त्यमित्र इत्यन्ति – अमित्रः । च दूरेअमित्रः । दूरेअमित्रश्च । दूरेअमित्र इति दूरे – अमित्रः । च गणः । गण इति गणः ॥ ऋतश्च । च सत्यः । सत्यश्च । च ध्रुवः । ध्रुवश्च । च धरुणः । धरुणश्च । च धर्ता । धर्ता च । च विधर्ता । विधर्ता च । विधर्तेति वि – धर्ता । च विधारयः । विधारय इति वि – धारयः ॥ ईदृक्षास एतादृक्षासः । एतादृक्षास उ । ऊ षु णः । सु नः । नः सदृक्षासः । सदृक्षासः प्रतिसदृक्षासः । प्रतिसदृक्षास आ । प्रतिसदृक्षास इति प्रति – सदृक्षासः । एतन । इतनेतीतन ॥ मितासश्च । च सम्मितासः । सम्मितासश्च । सम्मितास इति सम् – मितासः । च नः । न ऊतये । ऊतये सभरसः । सभरसो मरुतः । सभरस इति स – भरसः । मरुतो यज्ञे । यज्ञे अस्मिन्न् । अस्मिन्निन्द्रम् । इन्द्रम् दैवीः । दैवीर् विशः । विशो मरुतः । मरुतोऽनुवर्त्मानः । अनुवर्त्मानो यथा । अनुवर्त्मान इत्यनु – वर्त्मानः । यथेन्द्रम् । इन्द्रम् दैवीः । दैवीर् विशः ।

विशो मरुतः । मरुतोऽनुवर्त्मानः । अनुवर्त्मान एवम् । अनुवर्त्मान

इत्यनु - वर्त्मानः । एवमिमम् । इमं ँयजमानम् । यजमानम् दैवीः ।

दैवीश्च । च विशः । विशो मानुषीः । मानुषीश्च । चानुवर्त्मानः ( ) ।

अनुवर्त्मानो भवन्तु । अनुवर्त्मान इत्यनु - वर्त्मानः ।

भवन्त्विति भवन्तु ॥ **26 (66/79)**

(अगाꣳ - सहस्राक्ष - देवाः - सहस्रधारा - मत्यꣳहा - अनुवर्त्मानः - षोडश च) (A5)

T.S.4.6.6.1 - Kramam

जीमूतस्येव । इव भवति । भवति प्रतीकम् । प्रतीकं ँयत् ।

यद् वर्मी । वर्मी याति । याति समदाम् । समदामुपस्थे । समदामिति

स - मदाम् । उपस्थ इत्युप - स्थे ॥ अनाविद्धया तनुवा ।

अनाविद्धयेत्यना - विद्धया । तनुवा जय । जय त्वम् । त्वꣳ सः ।

स त्वा । त्वा वर्मणः । वर्मणो महिमा । महिमा पिपर्तु ।

पिपर्त्विति पिपर्तु ॥ धन्वना गाः । गा धन्वना । धन्वनाऽऽजिम् ।

आजिम् जयेम । जयेम धन्वना । धन्वना तीव्राः । तीव्राः समदः ।

समदो जयेम । समद इति स - मदः । जयेमेति जयेम ॥

धनुः शत्रोः । शत्रोरपकामम् । अपकामम् कृणोति ।
अपकाममित्यप – कामम् । कृणोति धन्वना । धन्वना सर्वाः ।
सर्वाः प्रदिशः । प्रदिशो जयेम । प्रदिश इति प्र – दिशः । जयेमेति
जयेम ॥ वक्ष्यन्तीव । इवेत् । इदा । आ गनीगन्ति । गनीगन्ति
कर्णम् । कर्णम् प्रियम् । प्रियꣳ सखायम् । सखायम् परिषस्वजाना ।
परिषस्वजानेति परि – सस्वजाना ॥ योषेव । इव शिङ्क्ते ।
शिङ्क्ते वितता । विततााऽधि । विततेति वि – तता । अधि धन्वन्न् ।
धन्वन् ज्या । **27** (**50/56**)

T.S.4.6.6.2 - Kramam

ज्या इयम् । इयꣳ समने । समने पारयन्ती । पारयन्तीति पारयन्ती ॥
ते आचरन्ती । ते इति ते । आचरन्ती समना । आचरन्ती
इत्या – चरन्ती । समनेव । इव योषा । योषा माता । मातेव ।
इव पुत्रम् । पुत्रं बिभृताम् । बिभृतामुपस्थे । उपस्थ इत्युप – स्थे ॥
अप शत्रून् । शत्रून्. विद्ध्यताम् । विद्ध्यताꣳ सम्ँविदाने ।
सम्ँविदाने आर्त्नी । सम्ँविदाने इति सम् – विदाने । आर्त्नी इमे ।

आर्द्री इत्यार्द्री । इमे विष्फुरन्ती । इमे इतीमे । विष्फुरन्ती अमित्रान् । विष्फुरन्ती इति वि - स्फुरन्ती । अमित्रानित्यमित्रान् ॥ बह्वीनाम् पिता । पिता बहुः । बहुरस्य । अस्य पुत्रः । पुत्रश्चिश्चा । चिश्चा कृणोति । कृणोति समना । समनाऽवगत्य । अवगत्येत्यव - गत्य ॥ इषुधिः सङ्काः । इषुधिरितीषु - धिः । सङ्काः पृतनाः । पृतनाश्च । च सर्वाः । सर्वाः पृष्ठे । पृष्ठे निनद्धः । निनद्धो जयति । निनद्ध इति नि-नद्धः । जयति प्रसूतः । प्रसूत इति प्र - सूतः ॥ रथे तिष्ठन् । तिष्ठन् नयति । नयति वाजिनः । वाजिनः पुरः । पुरो यत्रयत्र । यत्रयत्र कामयते । यत्रयत्रेति यत्र - यत्र । कामयते सुषारथिः । सुषारथिरिति सु - सारथिः ॥ अभीशूनाम् महिमानम् । महिमानम् पनायत । **28 (50/59)**

<u>T.S.4.6.6.3 - Kramam</u>

पनायत मनः । मनः पश्चात् । पश्चादनु । अनु यच्छन्ति । यच्छन्ति रश्मयः । रश्मय इति रश्मयः ॥ तीव्रान् घोषान् । घोषान् कृण्वते । कृण्वते वृषपाणयः । वृषपाणयोऽश्वाः । वृषपाणय इति वृष-पाणयः । अश्वा रथेभिः । रथेभिः सह । सह वाजयन्तः ।

वाजयन्त इति वाजयन्तः ॥ अवक्रामन्तः प्रपदैः । अवक्रामन्त
इत्यव – क्रामन्तः । प्रपदैरमित्रान् । प्रपदैरिति प्र – पदैः । अमित्रान्
क्षिणन्ति । क्षिणन्ति शत्रून् । शत्रूꣳरनपव्ययन्तः । अनपव्ययन्त
इत्यनप – व्ययन्तः ॥ रथवाहनꣳ हविः । रथवाहनमिति
रथ – वाहनम् । हविरस्य । अस्य नाम । नाम यत्र । यत्रायुधम् ।
आयुधम् निहितम् । निहितमस्य । निहितमिति नि – हितम् ।
अस्य वर्म । वर्मेति वर्म ॥ तत्रा रथम् । रथमुप । उप शग्मम् ।
शग्मꣳ सदेम । सदेम विश्वाहा । विश्वाहा वयम् । विश्वाहेति
विश्वा – अहा । वयꣳ सुमनस्यमानाः । सुमनस्यमाना इति
सु – मनस्यमानाः ॥ स्वादुषꣳसदः पितरः । स्वादुषꣳसद इति
स्वादु – सꣳसदः । पितरो वयोधाः । वयोधाः कृच्छ्रेश्रितः ।
वयोधा इति वयः – धाः । कृच्छ्रेश्रितः शक्तीवन्तः । कृच्छ्रेश्रित इति
कृच्छ्रे – श्रितः । शक्तीवन्तो गभीराः । शक्तीवन्त इति
शक्ति – वन्तः । गभीरा इति गभीराः ॥ चित्रसेना इषुबलाः ।
चित्रसेना इति चित्र – सेनाः । इषुबला अमृद्ध्राः ।

इषुबला इतीषु – बलाः । अमृद्ध्राः सतोवीराः । सतोवीरा उरवः ।
सतोवीरा इति सतः – वीराः । उरवो व्रातसाहाः । व्रातसाहा इति
व्रात – साहाः ॥ ब्राह्मनासः पितरः । **29 (50/63)**

T.S.4.6.6.4 - Kramam

पितरः सोम्यासः । सोम्यासः शिवे । शिवे नः । शिवे इति शिवे ।
नो द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी अनेहसा । द्यावापृथिवी इति
द्यावा – पृथिवी । अनेहसेत्यनेहसा ॥ पूषा नः । नः पातु । पातु
दुरितात् । दुरितादृतावृधः । दुरितादिति दुः – इतात् । ऋतावृधो रक्ष ।
ऋतावृध इत्यृत – वृधः । रक्षा माकिः । माकिर् नः ।
नो अघशꣳसः । अघशꣳस ईशत । अघशꣳस इत्यघ – शꣳसः ।
ईशतेतीशत ॥ सुपर्णँ वस्ते । सुपर्णमिति सु–पर्णम् । वस्ते मृगः ।
मृगो अस्याः । अस्या दन्तः । दन्तो गोभिः । गोभिः सन्नद्धा ।
सन्नद्धा पतति । सन्नद्धेति सम् – नद्धा । पतति प्रसूता । प्रसूतेति
प्र – सूता ॥ यत्रा नरः । नरः सम् । सम् च । च वि । वि च ।
च द्रवन्ति । द्रवन्ति तत्र । तत्रास्मभ्यम् । अस्मभ्यमिषवः ।
अस्मभ्यमित्यस्म – भ्यम् । इषवः शर्म । शर्म यꣳसन् ।

यꣳसन्निति यꣳसन्न् ॥ ऋजीते परि । परि वृङ्ग्धि । वृङ्ग्धि नः ।

नोऽश्मा । अश्मा भवतु । भवतु नः । नस्तनूः । तनूरिति तनूः ॥

सोमो अधि । अधि ब्रवीतु । ब्रवीतु नः । नोऽदितिः ।

अदितिः शर्म । **30 (50/58)**

T.S.4.6.6.5 - Kramam

शर्म यच्छतु । यच्छत्विति यच्छतु ॥ आ जङ्घन्ति । जङ्घन्ति सानु ।

सान्वेषाम् । एषां जघनान् । जघनाꣳ उप । उप जिघ्नते । जिघ्नत

इति जिघ्नते ॥ अश्वाजनि प्रचेतसः । अश्वाजनीत्यश्व – अजनि ।

प्रचेतसोऽश्वान् । प्रचेतस इति प्र – चेतसः । अश्वान्थ् समथ्सु ।

समथ्सु चोदय । समथ्स्विति समत् – सु । चोदयेति चोदय ॥

अहिरिव । इव भोगैः । भोगैः परि । पर्येति । एति बाहुम् । बाहुम्

ज्यायाः । ज्याया हेतिम् । हेतिम् परिबाधमानः । परिबाधमान इति

परि – बाधमानः ॥ हस्तघ्नो विश्वा । हस्तघ्न इति हस्त – घ्नः ।

विश्वा वयुनानि । वयुनानि विद्वान् । विद्वान् पुमान् ।

पुमान् पुमाꣳसम् । पुमाꣳसम् परि । परि पातु । पातु विश्वतः ।

विश्वत इति विश्वतः ॥ वनस्पते वीड्वङ्गः । वीड्वङ्गो हि ।

वीड्वङ्ग इति वीडु – अङ्गः । हि भूयाः । भूया अस्मथ्सखा ।
अस्मथ्सखा प्रतरणः । अस्मथ्सखेत्यस्मत् – सखा ॥ प्रतरणः
सुवीरः । प्रतरण इति प्र – तरणः । सुवीर इति सु – वीरः ॥
गोभिः सन्नद्धः । सन्नद्धो असि । सन्नद्ध इति सं – नद्धः ।
असि वीडयस्व । वीडयस्वास्थाता । आस्थाता ते ।
आस्थातेत्या – स्थाता । ते जयतु । जयतु जेत्वानि । जेत्वानीति
जेत्वानि ॥ दिवः पृथिव्याः । पृथिव्याः परिः । पर्योजः । **31** (**50/59**)

T.S.4.6.6.6 - Kramam

ओज उद्भृतम् । उद्भृतं ँवनस्पतिभ्यः । उद्भृतमित्युत् – भृतम् ।
वनस्पतिभ्यः परि । वनस्पतिभ्य इति वनस्पति – भ्यः । पर्याभृतम् ।
आभृत७ँ सहः । आभृतमित्या – भृतम् । सह इति सहः ॥
अपामोज्मानम् । ओज्मानम् परि । परि गोभिः । गोभिरावृतम् ।
आवृतमिन्द्रस्य । आवृतमित्या – वृतम् । इन्द्रस्य वज्रम् । वज्र७ँ
हविषा । हविषा रथम् । रथं ँयज । यजेति यज ॥ इन्द्रस्य वज्रः ।
वज्रो मरुताम् । मरुतामनीकम् । अनीकम् मित्रस्य ।

मित्रस्य गर्भः । गर्भो वरुणस्य । वरुणस्य नाभिः । नाभिरिति नाभिः ॥ सेमाम् । इमाम् नः । नो हव्यदातिम् । हव्यदातिम् जुषाणः । हव्यदातिमिति हव्य – दातिम् । जुषाणो देव । देव रथ । रथ प्रति । प्रति हव्या । हव्या गृभाय । गृभायेति गृभाय ॥ उप श्वासय । श्वासय पृथिवीम् । पृथिवीमुत । उत द्याम् । द्याम् पुरुत्रा । पुरुत्रा ते । पुरुत्रेति पुरु–त्रा । ते मनुताम् । मनुतां ँविष्ठितम् । विष्ठितम् जगत् । विष्ठितमिति वि – स्थितम् । जगदिति जगत् ॥ स दुन्दुभे । दुन्दुभे सजूः । सजूरिन्द्रेण । सजूरिति स – जूः । इन्द्रेण देवैः । देवैर् दूरात् ( ) । दूराद् दवीयः । **32** (**50/58**)

T.S.4.6.6.7 - Kramam

दवीयो अप । अप सेध । सेध शत्रून् । शत्रूनिति शत्रून् ॥ आ क्रन्दय । क्रन्दय बलम् । बलमोजः । ओजो नः । न आ । आ धाः । धा निः । निष्टनिहि । स्तनिहि दुरिता । दुरिता बाधमानः । दुरितेति दुः – इता । बाधमान इति बाधमानः ॥ अप प्रोथ । प्रोथ दुन्दुभे । दुन्दुभे दुच्छुनान् । दुच्छुनाꣳ इतः । इत इन्द्रस्य । इन्द्रस्य मुष्टिः । मुष्टिरसि । असि वीडयस्व ।

वीडयस्वेति वीडयस्व ॥ आऽमूः । अमूरज । अज प्रत्यावर्तय ।
प्रत्यावर्तयेमाः । प्रत्यावर्तयेति प्रति - आवर्तय । इमाः केतुमत् ।
केतुमद् दुन्दुभिः । केतुमदिति केतु - मत् । दुन्दुभिर् वावदीति ।
वावदितीति वावदीति ॥ समश्वपर्णाः । अश्वपर्णाश्चरन्ति ।
अश्वपर्णा इत्यश्व - पर्णाः । चरन्ति नः । नो नरः । नरोऽस्माकम् ।
अस्माकमिन्द्र । इन्द्र रथिनः । रथिनो जयन्तु ।
जयन्त्विति जयन्तु ॥ **33** (**41/45**) ***(धन्वन् - महिमानं - ब्राह्मणासो - ऽदितिः - पृथिव्याः परि - दूरा - देकचत्वारिंशच्च) (A6)***

T.S.4.6.7.1 - Kramam

यदक्रन्दः । अक्रन्दः प्रथमम् । प्रथमम् जायमानः । जायमान उद्यन्न् ।
उद्यन्थ् समुद्रात् । उद्यन्नित्युत् - यन्न् । समुद्रादुत । उत वा ।
वा पुरीषात् । पुरीषादिति पुरीषात् ॥ श्येनस्य पक्षा । पक्षा हरिणस्य ।
हरिणस्य बाहू । बाहू उपस्तुत्यम् । बाहू इति बाहू । उपस्तुत्यम् महि ।
उपस्तुत्यमित्युप - स्तुत्यम् । महि जातम् । जातम् ते । ते अर्वन्न् ।
अर्वन्नित्यर्वन्न् ॥ यमेन दत्तम् । दत्तम् त्रितः । त्रित एनम् ।
एनमायुनक् । आयुनगिन्द्रः । इन्द्र एणम् । एनम् प्रथमः ।

प्रथमो अधि । अध्यतिष्ठत् । अतिष्ठदित्यतिष्ठत् ॥ गन्धर्वो अस्य ।
अस्य रशनाम् । रशनामगृभ्णात् । अगृभ्णाथ् सूरात् । सूरादश्वम् ।
अश्वं ँवसवः । वसवो निः । निरतष्ट । अतष्टेत्यतष्ट ॥ असि यमः ।
यमो असि । अस्यादित्यः । आदित्यो अर्वन्न् । अर्वन्नसि ।
असि त्रितः । त्रितो गुह्येन । गुह्येन व्रतेन । व्रतेनेति व्रतेन ॥
असि सोमेन । सोमेन समया । समया विपृक्तः । विपृक्त आहुः ।
विपृक्त इति वि – पृक्तः । **34 (50/54)**

T.S.4.6.7.2 - Kramam

आहुस्ते । ते त्रीणि । त्रीणि दिवि । दिवि बन्धनानि । बन्धनानीति
बन्धनानि ॥ त्रीणि ते । त आहुः । आहुर् दिवि । दिवि बन्धनानि ॥
बन्धनानि त्रीणि । त्रीण्यफ्सु । अफ्सु त्रीणि । अफ्स्वित्यप् – सु ।
त्रीण्यन्तः । अन्तः समुद्रे । समुद्र इति समुद्रे ॥ उतेव । इव मे ।
मे वरुणः । वरुण श्छन्थ्सि । छन्थ्स्यर्वन्न् । अर्वन्. यत्र । यत्रा ते ।
त आहुः । आहुः परमम् । परमम् जनित्रम् । जनित्रमिति जनित्रम् ॥
इमा ते । ते वाजिन्न् । वाजिन्नवमार्जनानि । अवमार्जनानीमा ।
अवमार्जनानीत्यव–मार्जनानि । इमा शफानाम् । शफाना॑ँ सनितुः ।

सनितुर् निधाना । निधानेति नि – धाना ॥ अत्रा ते । ते भद्राः ।

भद्रा रशनाः । रशना अपश्यम् । अपश्यमृतस्य । ऋतस्य याः ।

या अभिरक्षन्ति । अभिरक्षन्ति गोपाः । अभिरक्षन्तीत्यभि – रक्षन्ति ।

गोपा इति गो – पाः ॥ आत्मानम् ते । ते मनसा । मनसाऽऽरात् ।

आरादजानाम् । अजानामवः । अवो दिवा ।

दिवा पतयन्तम् । **35 (50/53)**

T.S.4.6.7.3 - Kramam

पतयन्तम् पतङ्गम् । पतङ्गमिति पतङ्गम् ॥ शिरो अपश्यम् ।

अपश्यम् पथिभिः । पथिभिः सुगेभिः । पथिभिरिति पथि – भिः ।

सुगेभिररेणुभिः । सुगेभिरिति सु – गेभिः । अरेणुभिर् जेहमानम् ।

अरेणुभिरित्यरेणु – भिः । जेहमानम् पतत्रि । पतत्रीति पतत्रि ॥

अत्रा ते । ते रूपम् । रूपमुत्तमम् । उत्तममपश्यम् ।

उत्तममित्युत् – तमम् । अपश्यम् जिगीषमाणम् । जिगीषमाणमिषः ।

इष आ । आ पदे । पदे गोः । गोरिति गोः ॥ यदा ते । ते मर्तः ।

मर्तो अनु । अनु भोगम् । भोगमानट् । आनडात् । आदित् । इद्

ग्रसिष्ठः । ग्रसिष्ठ ओषधीः । ओषधीरजीगः । अजीगरित्यजीगः ॥

अनु त्वा । त्वा रथः । रथो अनु । अनु मर्यः । मर्यो अर्वन्न् ।
अर्वन्ननु । अनु गावः । गावोऽनु । अनु भगः । भगः कनीनाम् ।
कनीनामिति कनीनाम् ॥ अनु व्रातासः । व्रातासस्तव ।
तव सख्यम् । सख्यमीयुः । ईयुरनु । अनु देवाः । देवा ममिरे ।
ममिरे वीर्यम् । वीर्यम् ते । **36 (50/54)**

T.S.4.6.7.4 - Kramam

त इति ते ॥ हिरण्यशृङ्गोऽयः । हिरण्यशृङ्ग इति हिरण्य-शृङ्गः ।
अयो अस्य । अस्य पादाः । पादा मनोजवाः । मनोजवा अवरः ।
मनोजवा इति मनः - जवाः । अवर इन्द्रः । इन्द्र आसीत् ।
आसीदित्यासीत् ॥ देवा इत् । इदस्य । अस्य हविरद्यम् ।
हविरद्यमायन्न् । हविरद्यमिति हविः - अद्यम् । आयन्. यः ।
यो अर्वन्तम् । अर्वन्तम् प्रथमः । प्रथमो अद्ध्यतिष्ठत् ।
अद्ध्यतिष्ठदित्यधि - अतिष्ठत् ॥ ईर्मान्तासः सिलिकमद्ध्यमासः ।
ईर्मान्तास इतीर्म - अन्तासः । सिलिकमद्ध्यमासः सम् ।
सिलिकमद्ध्यमास इति सिलिक - मद्ध्यमासः । सꣳ शूरणासः ।
शूरणासो दिव्यासः । दिव्यासो अत्याः । अत्या इत्यत्याः ॥

ह॒ꣳ॒सा इ॑व । इ॒व॒ श्रे॒णि॒शः । श्रे॒णि॒शो य॑तन्ते । श्रे॒णि॒श इति॑
श्रेणि – शः । य॒त॒न्ते॒ यत् । यदा॑क्षिषुः । आक्षि॑षुर् दि॒व्यम् ।
दि॒व्यमज्म॑म् । अज्म॒मश्वाः॑ । अश्वा॒ इत्यश्वाः॑ ॥ तव॒ शरी॑रम् । शरी॑रम्
पतयि॒ष्णु । प॒त॒यि॒ष्ण्व॑र्वन्न् । अ॒र्व॒न् तव॑ । तव॑ चि॒त्तम् । चि॒त्तं ँवातः॑ ।
वात॑ इव । इ॒व॒ ध्रजी॑मान् । ध्रजी॑मा॒निति॒ ध्रजी॑मान् ॥ तव॒ शृङ्गा॑णि ।
शृङ्गा॑णि॒ विष्ठि॑ता । विष्ठि॑ता पु॒रु॒त्रा । विष्ठि॒ते॒ति॒ वि – स्थि॒ता॒ ।
पु॒रु॒त्राऽरण्ये॑षु । पु॒रु॒त्रेति॑ पुरु – त्रा । अर॑ण्ये॒षु जर्भु॑राणा ।
जर्भु॑राणा चरन्ति । च॒रन्ती॑ति चरन्ति ॥ उप॒ ( ) प्र । **37 (50/58)**

T.S.4.6.7.5 - Kramam

प्रागा॑त् । अ॒गा॒च्छस॑नम् । शस॑नं ँवा॒जी । वा॒ज्यर्वा॑ । अर्वा॑ देव॒द्रीचा॑ ।
दे॒व॒द्रीचा॒ मन॑सा । दे॒व॒द्रीचेति॑ देव – द्रीचा॑ । मन॑सा॒ दीद्ध्या॑नः ।
दीद्ध्या॑न॒ इति॒ दीद्ध्या॑नः ॥ अ॒जः पु॒रः । पु॒रो नी॑यते । नी॒य॒ते॒
नाभि॑ः । नाभि॑रस्य । अ॒स्यानु॑ । अनु॑ प॒श्चात् । प॒श्चात् क॒वयः॑ ।
क॒वयो॑ यन्ति । य॒न्ति॒ रे॒भाः । रे॒भा इति॑ रे॒भाः । उप॒ प्र । प्रागा॑त् ।
अ॒गा॒त् प॒रमम् । प॒रमम् ँयत् । यथ् स॒धस्थ॑म् । स॒धस्थ॒मर्वा॑न् ।

सधस्थमिति सध - स्थम् । अर्वा॑ङ् अच्छ । अच्छा पितरम् । पितरम् मातरम् । मातरम् च । चेति च ॥ अद्या देवान् । देवान् जुष्टतमः । जुष्टतमो हि । जुष्टतम इति जुष्ट - तमः । हि गम्याः । गम्या अथ । अथा । आ शास्ते । शास्ते दाशुषे । दाशुषे वार्याणि । वार्याणीति वार्याणि ॥ **38** (**39/42**)

(विपृक्तो - दिवा - वीर्य - मुपै - कान्नचत्वारि॑ꣳशच्च) (A7)

<u>T.S.4.6.8.1 - Kramam</u>

मा नः । नो मित्रः । मित्रो वरुणः । वरुणो अर्यमा । अर्यमाऽऽयुः । आयुरिन्द्रः । इन्द्र ऋभुक्षाः । ऋभुक्षा मरुतः । ऋभुक्षा इत्यृभु - क्षाः । मरुतः परि । परि ख्यन्न् । ख्यन्निति ख्यन्न् ॥ यद् वाजिनः । वाजिनो देवजातस्य । देवजातस्य सप्तेः । देवजातस्येति देव - जातस्य । सप्तेः प्रवक्ष्यामः । प्रवक्ष्यामो विदथे । प्रवक्ष्याम इति प्र - वक्ष्यामः । विदथे वीर्याणि । वीर्याणीति वीर्याणि ॥ यन् निर्णिजा । निर्णिजा रेक्णसा । निर्णिजेति निः-निजा । रेक्णसा प्रावृतस्य । प्रावृतस्य रातिम् । रातिम् गृभीताम् । गृभीताम् मुखतः । मुखतो नयन्ति । नयन्तीति नयन्ति ॥ सुप्राङ्जः ।

सुप्राङिति सु – प्राङ् । अजो मेम्यत् । मेम्यद् विश्वरूपः । विश्वरूप इन्द्रापूष्णोः । विश्वरूप इति विश्व – रूपः । इन्द्रापूष्णोः प्रियम् । इन्द्रापूष्णोरितीन्द्रा – पूष्णोः । प्रियमपि । अप्येति । एति पाथः । पाथ इति पाथः ॥ एषः छागः । छागः पुरः । पुरो अश्वेन । अश्वेन वाजिना । वाजिना पूष्णः । पूष्णो भागः । भागो नीयते । नीयते विश्वदेव्यः । विश्वदेव्य इति विश्व – देव्यः ॥ अभिप्रियं ँयत् । अभिप्रियमित्यभि – प्रियम् । यत् पुरोडाशम् । पुरोडाशमर्वता । अर्वता त्वष्टा । त्वष्टेत् । इदेनम् । **39 (50/58)**

<u>T.S.4.6.8.2 - Kramam</u>

एनꣳ सौश्रवसाय । सौश्रवसाय जिन्वति । जिन्वतीति जिन्वति ॥ यद्धविष्यम् । हविष्यमृतुशः । ऋतुशो देवयानम् । ऋतुश इत्यृतु – शः । देवयानम् त्रिः । देवयानमिति देव – यानम् । त्रिर् मानुषाः । मानुषाः परि । पर्यश्वम् । अश्वम् नयन्ति । नयन्तीति नयन्ति ॥ अत्रा पूष्णः । पूष्णः प्रथमः । प्रथमो भागः । भाग एति । एति यज्ञम् । यज्ञम् देवेभ्यः । देवेभ्यः प्रतिवेदयन्न् । प्रतिवेदयन्नजः । प्रतिवेदयन्निति प्रति – वेदयन्न् । अज इत्यजः ॥ होताऽद्ध्वर्युः ।

अद्ध्वर्युरावया: । आवया अग्निमिन्धः । आवया इत्या - वयाः । अग्निमिन्धो ग्रावग्राभः । अग्निमिन्ध इत्यग्निम् - इन्धः । ग्रावग्राभ उत । ग्रावग्राभ इति ग्राव-ग्राभः । उत श॒स्ता । श॒स्ता सुविप्रः । सुविप्र इति सु - विप्रः ॥ तेन यज्ञेन । यज्ञेन स्वरङ्कृतेन । स्वरङ्कृतेन स्विष्टेन । स्वरङ्कृतेनेति सु - अरङ्कृतेन । स्विष्टेन वक्षणाः । स्विष्टेनेति सु - इष्टेन । वक्षणा आ । आ पृणद्ध्वम् । पृणद्ध्वमिति पृणद्ध्वम् ॥ यूपव्रस्का उत । यूपव्रस्का इति यूप - व्रस्काः । उत ये । ये यूपवाहाः । यूपवाहाश्चषालम् । यूपवाहा इति यूप - वाहाः । चषालं ँये । ये अश्वयूपाय । अश्वयूपाय तक्षति । अश्वयूपायेत्यश्व - यूपाय । तक्षतीति तक्षति ॥ ये च । चार्वते । अर्वते पचनम् । पचन॑ सम्भरन्ति । सम्भरन्त्युतो । सम्भरन्तीति सम् - भरन्ति । उतो तेषाम् ॥ उतो इत्युतो । **40 (50/63)**

<u>T.S.4.6.8.3 - Kramam</u>

तेषामभिगूर्तिः । अभिगूर्तिर् नः । अभिगूर्तिरित्यभि - गूर्तिः । न इन्वतु । इन्वत्वितीन्वतु ॥ उप प्र । प्रागात् । अगाथ् सुमत् । सुमन् मे । सुमदिति सु - मत् । मेऽधायि । अधायि मन्म ।

मन्म देवानाम् । देवानामाशाः । आशा उप । उप वीतपृष्ठ । वीतपृष्ठ इति वीत – पृष्ठः ॥ अन्वेनम् । एनं ँविप्राः । विप्रा ऋषयः । ऋषयो मदन्ति । मदन्ति देवानाम् । देवानाम् पुष्टे । पुष्टे चकृम । चकृमा सुबन्धुम् । सुबन्धुमिति सु–बन्धुम् ॥ यद् वाजिनः । वाजिनो दाम । दाम सन्दानम् । सन्दानमर्वतः । सन्दानमिति सम् – दानम् । अर्वतो या । या शीर्.षण्या । शीर्.षण्या रशना । रशना रज्जुः । रज्जुरस्य । अस्येत्यस्य ॥ यद् वा । वा घ । घास्य । अस्य प्रभृतम् । प्रभृतमास्ये । प्रभृतमिति प्र – भृतम् । आस्ये तृणम् । तृण८ सर्वा । सर्वा ता । ता ते । ते अपि । अपि देवेषु । देवेष्वस्तु । अस्त्वित्यस्तु ॥ यदश्वस्य । अश्वस्य क्रविषः । क्रविषो मक्षिका । **41** (**50/54**)

<u>T.S.4.6.8.4 - Kramam</u>

मक्षिकाऽऽश । आश यत् । यद् वा । वा स्वरौ । स्वरौ स्वधितौ । स्वधितौ रिप्तम् । स्वधिताविति स्व – धितौ । रिप्तमस्ति । अस्तीत्यस्ति ॥ यद्धस्तयोः । हस्तयोः शमितुः । शमितुर् यत् । यन् नखेषु । नखेषु सर्वा । सर्वा ता । ता ते । ते अपि । अपि देवेषु । देवेष्वस्तु । अस्त्वित्यस्तु ॥ यदूवद्ध्यम् । ऊवद्ध्यमुदरस्य ।

उदरस्यापवाति । अपवाति यः । अपवातीत्यप–वाति । य आमस्य । आमस्य क्रविषः । क्रविषो गन्धः । गन्धो अस्ति । अस्तीत्यस्ति ॥ सुकृता तत् । सुकृतेति सु – कृता । तच्छमितारः । शमितारः कृण्वन्तु । कृण्वन्तूत । उत मेधम् । मेध॑ँ शृतपाकम् । शृतपाकम् पचन्तु । शृतपाकमिति शृत–पाकम् । पचन्त्विति पचन्तु ॥ यत् ते । ते गात्रात् । गात्रादग्निना । अग्निना पच्यमानात् । पच्यमानादभि । अभि शूलम् । शूलम् निहतस्य । निहतस्यावधावति । निहतस्येति नि – हतस्य । अवधावतीत्यव – धावति ॥ मा तत् । तद् भूम्याम् । भूम्यामा । आ श्रिषत् ( ) । श्रिषन् मा । मा तृणेषु । तृणेषु देवेभ्यः । देवेभ्यस्तत् । तदुशद्भ्यः । उशद्भ्यो रातम् । उशद्भ्य इत्युशत् – भ्यः । रातमस्तु । अस्त्वित्यस्तु ॥ **42 (57/63)**

(इ – दुतो – क्रविषः – श्रिषथ् – सप्त च) (A8)

T.S.4.6.9.1 - Kramam

ये वाजिनम् । वाजिनम् परिपश्यन्ति । परिपश्यन्ति पक्वम् । परिपश्यन्तीति परि – पश्यन्ति । पक्वं ँये । य ईम् । ईमाहुः । आहुः सुरभिः । सुरभिर् निः । निर्.हर । हरेति । इतीतीति ॥

ये च । चार्वतः । अर्वतो मा॒ꣳसभि॒क्षाम् । मा॒ꣳ॒स॒भि॒क्षामु॒पास॑ते ।
मा॒ꣳ॒स॒भि॒क्षामिति मा॒ꣳस – भि॒क्षाम् । उ॒पास॑त उ॒तो । उ॒पास॑त
इत्युप – आस॑ते । उ॒तो तेषाम् । उ॒तो इत्यु॒तो । तेषा॒मभिगूर्तिः ।
अ॒भिगूर्तिर् नः । अ॒भिगू॒र्ति॒रित्य॒भि – गू॒र्ति॒ः । न॒ इ॒न्व॒तु॒ ।
इ॒न्व॒त्वितीन्वतु ॥ यन् नीक्षणम् । नीक्षणम् मा॒ꣳ॒स्पचन्याः ।
मा॒ꣳ॒स्पचन्या उ॒खायाः । उ॒खाया॒ या । या पात्राणि । पात्राणि यू॒ष्णः ।
यू॒ष्ण आ॒सेचनानि । आ॒सेचना॒नीत्या–सेचनानि ॥ ऊ॒ष्म॒ण्याऽपि॒धाना ।
अ॒पि॒धाना चरू॒णाम् । अ॒पि॒धान्येत्यपि – धाना । च॒रू॒णाम॒ङ्काः ।
अ॒ङ्काः सू॒नाः । सू॒नाः परि । परि भूषन्ति । भू॒ष॒न्त्यश्वम् ।
अश्व॒मित्यश्वम् ॥ नि॒क्रमणम् नि॒षदनम् । नि॒क्रम॒णमिति नि–क्रमणम् ।
नि॒षदनं ँ॒विवर्तनम् । नि॒षद॒नमिति नि – सदनम् । वि॒वर्त॒नं ँयत् ।
वि॒वर्त॒नमिति वि–वर्तनम् । यच्च । च पड्बीशम् । पड्बीश॒मर्वतः ।
अर्व॒त इत्यवर्तः ॥ यच्च । च॒ प॒पौ । प॒पौ यत् । यच्च । च॒ घा॒सिम् ।
घा॒सिम् ज॒घास । **43** (**50/59**)

T.S.4.6.9.2 - Kramam

जघास सर्वा । सर्वा ता । ता ते । ते अपि । अपि देवेषु । देवेष्वस्तु । अस्त्वित्यस्तु ॥ मा त्वा । त्वाऽग्निः । अग्नि ध्वनयित् । ध्वनयिद् धूमगन्धिः । धूमगन्धिर् मा । धूमगन्धिरिति धूम – गन्धिः । मोखा । उखा भ्राजन्ति । भ्राजन्त्यभि । अभि विक्त । विक्त जघ्रिः । जघ्रिरिति जघ्रिः ॥ इष्टं ँवीतम् । वीतमभिगूर्तम् । अभिगूर्तं ँवषट्कृतम् । अभिगूर्तमित्यभि – गूर्तम् । वषट्कृतम् तम् । वषट्कृतमिति वषट् – कृतम् । तम् देवासः । देवासः प्रति । प्रति गृभ्णन्ति । गृभ्णन्त्यश्वम् । अश्वमित्यश्वम् ॥ यदश्वाय । अश्वाय वासः । वास उपस्तृणन्ति । उपस्तृणन्त्यधीवासम् । उपस्तृणन्तीत्युप – स्तृणन्ति । अधीवासं ँया । अधीवासमित्यधि – वासम् । या हिरण्यानि । हिरण्यान्यस्मै । अस्मै इत्यस्मै ॥ सन्दानमर्वन्तम् । सन्दानमिति सम्–दानम् । अर्वन्तम् पड्बीशम् । पड्बीशम् प्रिया । प्रिया देवेषु । देवेष्वा । आ यामयन्ति । यामयन्तीति यामयन्ति ॥ यत् ते । ते सादे । सादे महसा । महसा शूकृतस्य । शूकृतस्य पार्ष्णिया । शूकृतस्येति शू – कृतस्य । पार्ष्णिया वा । वा कशया । कशया वा । **44 (50/57)**

T.S.4.6.9.3 - Kramam

वा तूतोद । तुतोदेति तुतोद ॥ स्रुचेव । इव ता । ता हविषः ।
हविषो अद्ध्वरेषु । अद्ध्वरेषु सर्वा । सर्वा ता । ता ते । ते ब्रह्मणा ।
ब्रह्मणा सूदयामि । सूदयामीति सूदयामि ॥ चतुस्त्रि॒ꣳशद् वाजिनः ।
चतुस्त्रि॒ꣳशदिति चतुः – त्रि॒ꣳशत् । वाजिनो देवबन्धोः । देवबन्धोर्
वङ्क्रीः । देवबन्धोरिति देव – बन्धोः । वङ्क्रीरश्वस्य । अश्वस्य
स्वधितिः । स्वधितिः सम् । स्वधितिरिति स्व – धितिः । समेति ।
एतीत्येति ॥ अच्छिद्रा गात्रा । गात्रा वयुना । वयुना कृणोत । कृणोत
परुष्परुः । परुष्परुरनुघुष्य । परुष्परुरिति परुः–परुः । अनुघुष्या वि ।
अनुघुष्येत्यनु – घुष्य । वि शस्त । शस्तेति शस्त ॥ एकस्त्वष्टुः ।
त्वष्टुरश्वस्य । अश्वस्या विशस्ता । विशस्ता द्वा । विशस्तेति
वि – शस्ता । द्वा यन्तारा । यन्तारा भवतः । भवतस्तथा । तथर्तुः ।
ऋतुरित्यृतुः ॥ या ते । ते गात्राणाम् । गात्राणामृतुथा । ऋतुथा
कृणोमि । ऋतुथेत्यृतु – था । कृणोमि ताता । ताता पिण्डानाम् ।
तातेति ता – ता । पिण्डानाम् प्र । प्र जुहोमि । जुहोम्यग्नौ ।
अग्नावित्यग्नौ ॥ मा त्वा । त्वा तपत् । तपत् प्रियः । **45 (50/58)**

T.S.4.6.9.4 - Kramam

प्रिय आत्मा । आत्माऽपियन्तम् । अपियन्तम् मा ।
अपियन्तमित्यपि - यन्तम् । मा स्वधितिः । स्वधिति स्तनुवः ।
स्वधितिरिति स्व - धितिः । तनुव आ । आ तिष्ठिपत् । तिष्ठिपत् ते ।
त इति ते ॥ मा ते । ते गृद्ध्नुः । गृद्ध्नुरविशस्ता ।
अविशस्ताऽतिहाय । अविशस्तेत्यवि - शस्ता । अतिहाय छिद्रा ।
अतिहायेत्यति - हाय । छिद्रा गात्राणि । गात्राण्यसिना । असिना
मिथु । मिथू कः । क इति कः ॥ न वै । वा उ । उवेतत् । एतन्
म्रियसे । म्रियसे न । न रिष्यसि । रिष्यसि देवान् । देवा॑ इत् ।
इदेषि । एषि पथिभिः । पथिभिः सुगेभिः । पथिभिरिति पथि-भिः ।
सुगेभिरिति सु - गेभिः ॥ हरी ते । हरी इति हरी । ते युञ्जा ।
युञ्जा पृषती । पृषती अभूताम् । पृषती इति पृषती । अभूतामुप ।
उपास्थात् । अस्थाद् वाजी । वाजी धुरि । धुरि रासभस्य ।
रासभस्येति रासभस्य ॥ सुगव्यम् नः । सुगव्यमिति सु - गव्यम् ।
नो वाजी । वाजी स्वश्वियम् । स्वश्वियम् पु॑सः ।
स्वश्वियमिति सु-अश्वियम् । पु॑सः पुत्रान् । पुत्रा॑ उत ।

उत विश्वापुषम् । विश्वापुषꣳ रयिम् ( ) । विश्वापुषमिति विश्व – पुषम् । रयिमिति रयिम् ॥ अनागास्त्वम् नः । अनागास्त्वमित्यनागाः – त्वम् । नो अदितिः । अदितिः कृणोतु । कृणोतु क्षत्रम् । क्षत्रम् नः । नो अश्वः । अश्वो वनताम् । वनताꣳ हविष्मान् । हविष्मानिति हविष्मान् ॥ **46** (**59/70**)

(घासिं – कशया – तपद् – रयिं – नव च) (A9)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 9 Anuvaakams :-

(अश्मन् – य इमो – देन – माशुः – प्राचीं – जीमूतस्य – यदक्रन्दो – मा नो मित्रो – ये वाजिनं – नव)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(अश्मन् – मनोयुजं – प्राचीमनु – शर्म यच्छतु – तेषामभिगूर्तिः – षट्चत्वारिꣳशत्)

First and Last Padam of Sixth Prasam of Kaandam 4 :-

(अश्मन् – हविष्मान्)

॥ हरिः ओं ॥

॥ इति चतुर्थ काण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

==================

Details of Panchati , Padam and Krama Vaakyam for Kandam 4 – Prasanam 6 – TS 4.6

	Panchati	Padams	Krama Vaakyams
Anuvakam 1	5	244	276
Anuvakam 2	6	309	349
Anuvakam 3	4	226	262
Anuvakam 4	5	240	286
Anuvakam 5	6	316	362
Anuvakam 6	7	341	398
Anuvakam 7	5	239	261
Anuvakam 8	4	207	238
Anuvakam 9	4	209	244
Total →	46	2331	2676